

**Етапи стратегічної
екологічної оцінки.
Звіт про стратегічну
екологічну оцінку**

Етапи здійснення стратегічної екологічної оцінки :

- 1) визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- 2) складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій;
- 4) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;
- 5) інформування про затвердження документа державного планування;
- 6) моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Що показала стратегічна екологічна оцінка:

- ✓ Забудова вплине на мікроклімат району
- ✓ Збільшиться навантаження на транспорт → більше викидів
- ✓ Можливе погіршення здоров'я населення

Прийняті рішення:

- ✓ Збережено частину зеленої території 🌳
- ✓ Створено **буферні зелені смуги** між забудовою і дорогою
- ✓ Передбачено розвиток громадського транспорту 🚗
- ✓ Обмежено щільність забудови

СЕО не забороняє проєкт - вона робить його екологічно безпечнішим

Необхідність проведення попередньої оцінки

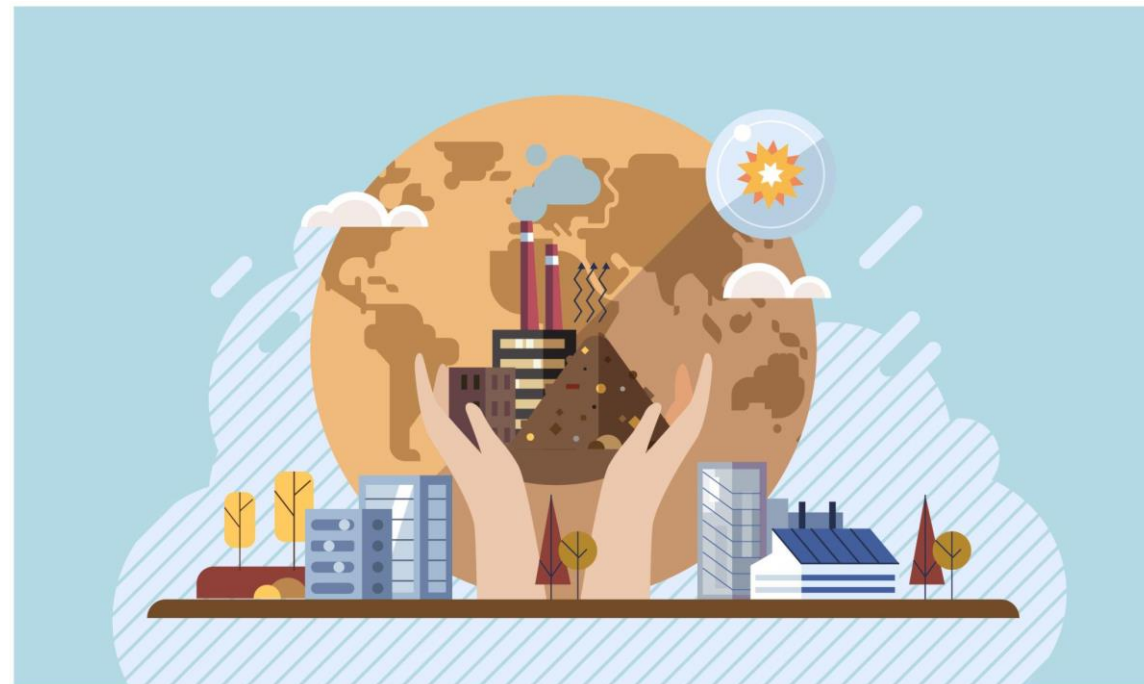
Для визначення можливих суттєвих екологічних наслідків необхідно використовувати наступні критерії (Додаток III до Протоколу про СЕО):

1. Значущість стратегії розвитку міста з погляду необхідності врахування екологічних міркувань, зокрема пов'язаних зі здоров'ям населення, у тому числі для сприяння сталому розвитку.
2. Ступінь, у якому стратегія встановлює структуру для проектів та іншої діяльності, або стосовно місця, характеру, масштабів і умов функціонування, або з погляду виділення ресурсів.
3. Ступінь, у якому стратегія впливає на інші стратегії, плани та програми, у тому числі в порядку ієрархії.
4. Екологічні проблеми, зокрема пов'язані зі здоров'ям населення, що стосуються стратегії.
5. Характер таких екологічних наслідків, зокрема пов'язаних зі здоров'ям населення, як імовірність, тривалість, частотність, зворотність, розмах і масштаб (наприклад, масштаби географічного району, якого це стосується, або чисельність населення, якого це стосується).
6. Ризики для довкілля, зокрема пов'язані зі здоров'ям населення.
7. Транскордонний характер наслідків.
8. Ступінь, у якому стратегія стосується цінних чи вразливих районів, зокрема ландшафтів, що мають визнаний національний або міжнародний охоронний статус.

Будівництво теплоелектростанції (ТЕЦ)

Що планується:

- ✓ Нова ТЕЦ для забезпечення міста енергією
- ✓ Розташування: поблизу міста та річки
- ✓ Можливо - недалеко від державного кордону

Як застосовуються критерії

1. Значущість стратегії

Великий інфраструктурний проєкт

☞ Впливає на розвиток регіону

2. Вплив на інші проєкти

Потребує нових доріг, мереж,
інфраструктури

☞ запускає “ланцюгові зміни”

3. Екологічні проблеми

- ✓ Викиди в повітря
- ✓ Скиди у воду
- ✓ Вплив на здоров'я населення

Як застосовуються критерії

4. Характер впливу

- ✓ Довгостроковий (роки)
- ✓ Постійний
- ✓ Масштабний

5. Ризики

- ✓ Аварії
- ✓ Забруднення
- ✓ Техногенні ризики

Як застосовуються критерії

6. Транскордонний ефект

Забруднення може поширюватись на іншу країну

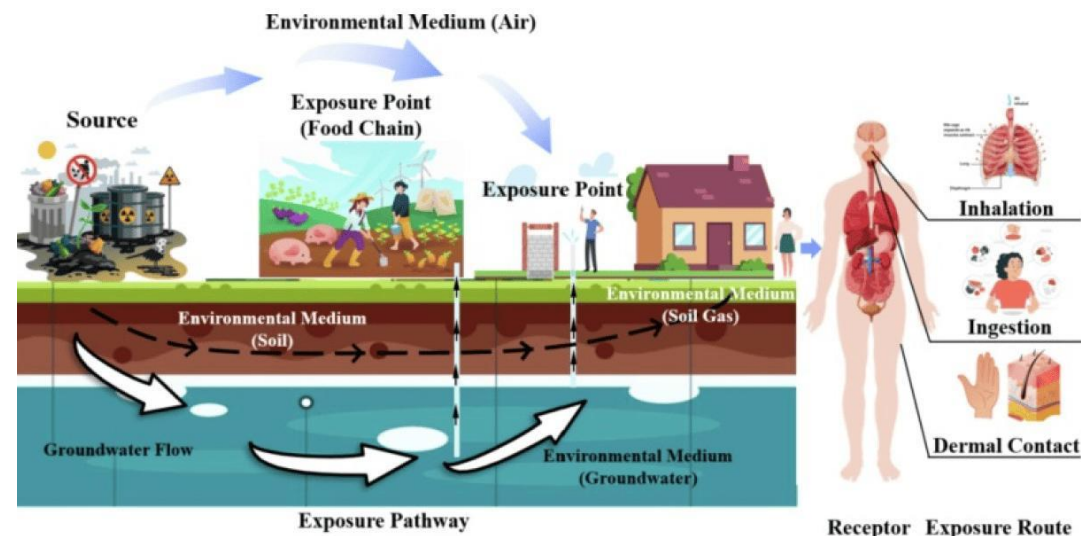
☞ потрібні міжнародні консультації

7. Чутливі території

✓ Якщо поруч:

- ✓ заповідник
- ✓ водні ресурси

☞ ризик значно зростає

Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється у процесі розроблення документа державного планування до його подання для затвердження. Здійснення стратегічної екологічної оцінки забезпечує замовник.

Для визначення обсягу досліджень, методів екологічної оцінки, рівня деталізації інформації, що має бути включена до звіту про стратегічну екологічну оцінку, та необхідності здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування, щодо якого раніше здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, **замовник складає заяву** про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки і вносить її до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для проведення консультацій з відповідними органами, щодо документа державного планування загальнодержавного рівня, місцевого та регіонального рівнів, а також оприлюднює її, з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості.

СЕО обов'язково проводиться щодо проектів документів державного планування, а саме: які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій і об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі, крім тих, що стосуються створення або розширення територій і об'єктів природно-заповідного фонду

Стратегічна екологічна оцінка не поширюється на:

- 1) документи державного планування, що стосуються виключно національної оборони або дій у разі надзвичайних ситуацій;
- 2) бюджети, бюджетні програми та фінансові плани.

Здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту документа державного планування виключає необхідність проведення державної *санітарно-епідеміологічної експертизи*.

Визначення обсягу СЕО (скопінг) на практиці

Що планується:

- ✓ Будівництво нової транспортної розв'язки
- ✓ Розширення доріг
- ✓ Збільшення автомобільного трафіку

Як мислить розробник СЕО

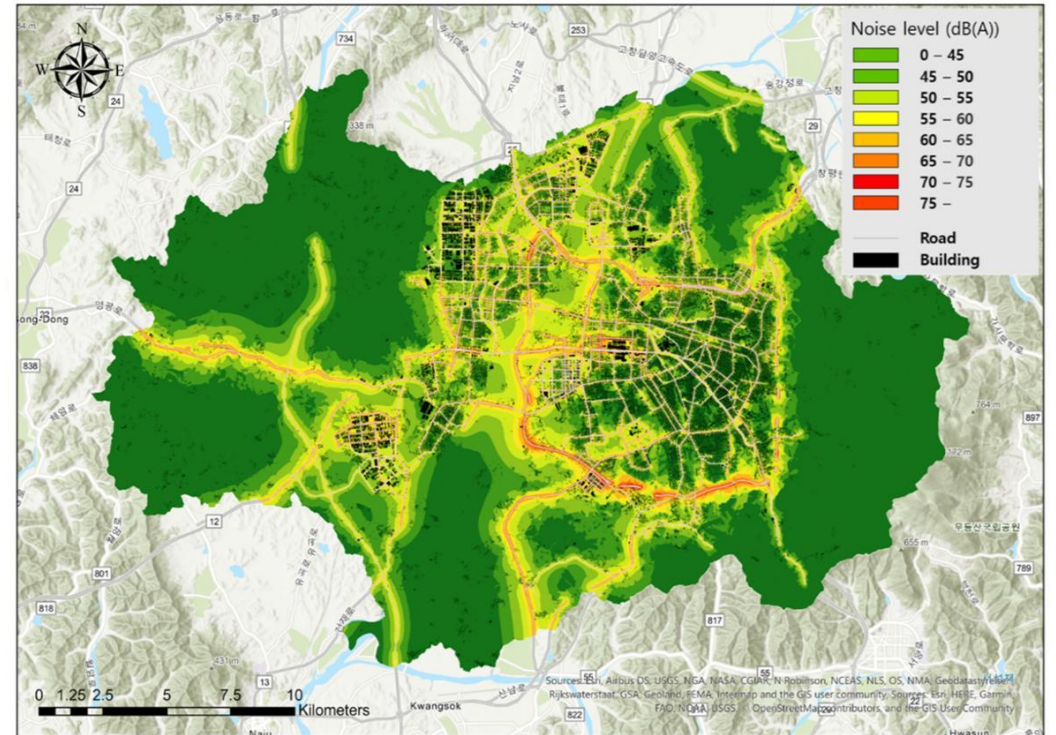
Які фактори реально можуть постраждати?

Включили в аналіз:

- ✓ Якість повітря (викиди авто)
- ✓ Рівень шуму (транспорт)
- ✓ Вплив на житлові райони
- ✓ Втрати зелених насаджень

НЕ включили:

- ✓ Вплив на воду (немає водних об'єктів поруч)
- ✓ Біорізноманіття (немає цінних екосистем)

Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки повинна містити інформацію про:

- 1) замовника;
- 2) вид та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;
- 3) те, якою мірою документ державного планування визначає умови для реалізації видів діяльності або об'єктів, щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля (у тому числі щодо визначення місцезнаходження, розміру, потужності або розміщення ресурсів);
- 4) ймовірні наслідки:
 - а) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
 - б) для територій з природоохоронним статусом;
 - в) транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- 5) виправдані альтернативи, які необхідно розглянути, у тому числі якщо документ державного планування не буде затверджено;
 - б) дослідження, які необхідно провести, методи і критерії, що використовуватимуться під час стратегічної екологічної оцінки;
- 7) заходи, які передбачається розглянути для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;
- 8) пропозиції щодо структури та змісту звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- 9) орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, та строки їх подання.

Заява про визначення обсягу SEO - як це виглядає в реальності

Це «заявка», в якій
Пояснюють:
що планують робити
і що треба дослідити
в SEO

Як виглядає заява (Стратегія розвитку міста до 2035 року)

1. Замовник

Міська рада

2. Документ

- ✓ Стратегія розвитку міста
- ✓ Мета: економічний розвиток + нова забудова

3. Зв'язок з іншими документами

- ✓ Генеральний план
- ✓ Транспортна стратегія
- ☞ Показує: це частина великої системи

4. Ймовірні наслідки

Для довкілля:

- ✓ забруднення повітря
- ✓ зменшення зелених зон

Для населення:

- ✓ вплив на здоров'я
- ✓ шум

Транскордонні:

- ✓ відсутні (локальний проєкт)

Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проект документа державного планування (за наявності) оприлюднюються шляхом розміщення на офіційному веб-сайті замовника та вносяться ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості.

Замовник повідомляє громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проекту документа державного планування, та забезпечує вільний доступ громадськості до таких документів протягом усього строку громадського обговорення.

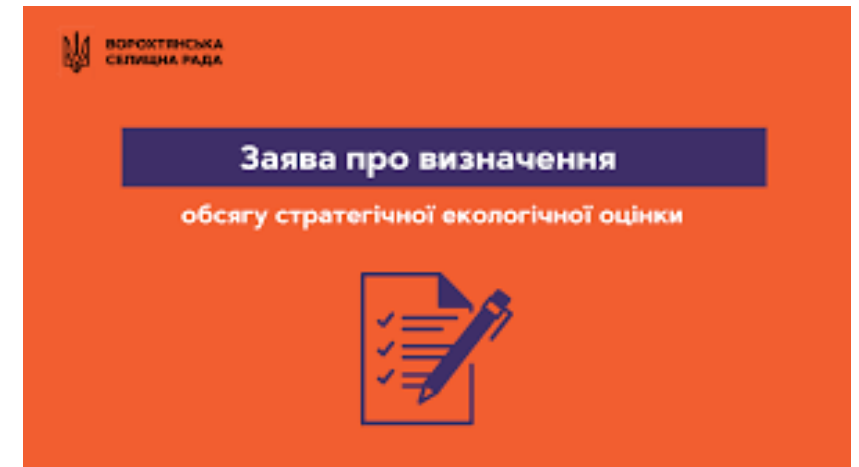
Заява про визначення

обсягу стратегічної
екологічної оцінки

Строк громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки встановлюється замовником і **не може становити менш як 10 днів з дня її оприлюднення.**

Уповноважені органи, щодо проектів документів державного планування загальнодержавного рівня та органи, щодо проектів документів державного планування місцевого та регіонального рівнів у **строк, що не перевищує 10 днів з дня внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, надають свої зауваження і пропозиції шляхом їх внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.**

Органи, щодо документа державного планування загальнодержавного рівня та місцевого та регіонального рівнів розглядають заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, в якій передбачена **необхідність здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування, щодо якого раніше здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, та надають рекомендації щодо необхідності здійснення стратегічної екологічної оцінки таких змін шляхом їх внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки у сторк, що не перевищує 10 днів з дня внесення до Єдиного реєстру**

Підставою для прийняття рішення про необхідність здійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування, щодо якого раніше здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, є критерії визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджені органом.

Якщо замовник на підставі рекомендацій, передбачених вище, прийняв рішення про нездійснення стратегічної екологічної оцінки незначних змін до документа державного планування, щодо якого раніше здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, він оприлюднює таке рішення разом з його обґрунтуванням у Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

Замовник забезпечує складання звіту про стратегічну екологічну оцінку після врахування зауважень і пропозицій, отриманих у процесі громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та наданих органами.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку підписується всіма його авторами (виконавцями) із зазначенням їхньої кваліфікації.

У складі містобудівної документації звітом про стратегічну екологічну оцінку для проектів містобудівної документації є розділ "Охорона навколишнього природного середовища

Звіт про стратегічну екологічну оцінку складається до затвердження документа державного планування, вноситься до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та містить з урахуванням змісту і рівня деталізації документа державного планування, сучасних знань і методів оцінювання таку інформацію:

- 1) зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування;
- 2) характеристику поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);
- 3) характеристику стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);
- 4) екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень);
- 5) зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування;

- 6) опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- 7) заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування;
- 8) обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки);
- 9) заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- 10) опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності);
- 11) резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої [пунктами 1-10](#) цієї частини, розраховане на широку аудиторію.

Як виглядає звіт (Будівництво об'їзної дороги навколо міста)

1. Що планують

Будівництво нової дороги

Мета: зменшити трафік у центрі

2. Поточний стан

- ✓ Високе навантаження на центр міста
- ✓ Підвищений рівень шуму
- ✓ Забруднене повітря

3. Якщо нічого не робити

- ✓ затори зростають
- ✓ повітря погіршується
- ✓ шум ↑

☞ важливий елемент (часто студенти не розуміють)

4. Основні впливи

Шум:

- ✓ уздовж нової дороги

Повітря:

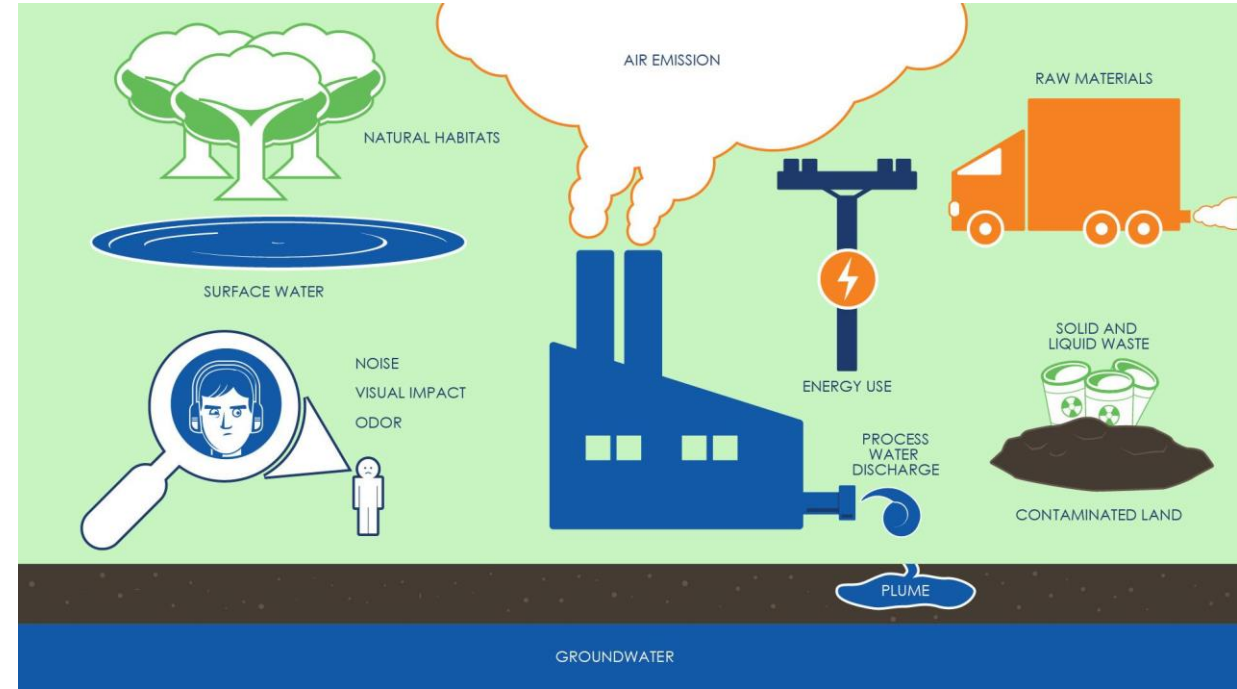
- ✓ викиди транспорту

Природа:

- ✓ вирубка частини зелених насаджень

5. Типи впливів (дуже важливо)

- ✓ короткострокові → шум під час будівництва
- ✓ довгострокові → постійний трафік
- ✓ кумулятивні → разом з іншими дорогами
- ✓ синергічні → шум + повітря разом

6. Альтернативи

- ✓ не будувати
- ✓ інший маршрут
- ✓ розвиток громадського транспорту
- ☞ ключова частина СЕО!

7. Заходи зменшення впливу

- ✓ шумозахисні екрани
- ✓ озеленення
- ✓ обмеження швидкості

8. Моніторинг

- ✓ вимірювання шуму
- ✓ контроль якості повітря

9. Транскордонні ефекти

- ✓ відсутні

10. Нетехнічне резюме

- ✓ пояснення “для людей”, без складних термінів

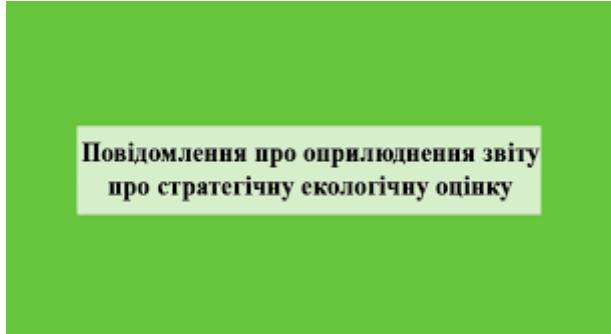
Громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки

- ✓ Замовник своєчасно забезпечує можливості для участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці проекту документа державного планування, за умови доступності для розгляду всіх альтернативних варіантів.
- ✓ Проект документа державного планування та звіт про стратегічну екологічну оцінку оприлюднюються на офіційному веб-сайті замовника та вносяться ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості.
- ✓ Про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку громадськість **повідомляє замовник**.

Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку розміщується

- ✓ на офіційному веб-сайті замовника
- ✓ у сільських населених пунктах - також **не менш як у трьох публічних місцях** (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення)
- ✓ вноситься ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Повідомлення про оприлюднення звіту
про стратегічну екологічну оцінку

Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку повинно містити інформацію про:

- 1) повну назву документа державного планування, що пропонується, та стислий виклад його змісту;
- 2) орган, що прийматиме рішення про затвердження документа державного планування;
- 3) передбачувану процедуру громадського обговорення, у тому числі:
 - а) дату початку та строки здійснення процедури;
 - б) способи участі громадськості (надання письмових зауважень і пропозицій, громадські слухання тощо);
 - в) дату, час і місце проведення запланованих громадських слухань (у разі проведення);
 - г) орган, від якого можна отримати інформацію та адресу, за якою можна ознайомитися з проектом документа державного планування, звітом про стратегічну екологічну оцінку та екологічною інформацією, у тому числі пов'язаною зі здоров'ям населення, що стосується документа державного планування;
 - г) орган, до якого подаються зауваження і пропозиції, його поштову та електронну адреси та строки подання зауважень і пропозицій;
 - д) місцезнаходження наявної екологічної інформації, у тому числі пов'язаної зі здоров'ям населення, що стосується документа державного планування;
- 4) необхідність проведення транскордонних консультацій щодо проекту документа державного планування.

- ✓ **Громадськість у межах строку громадського обговорення має право подати замовнику в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) зауваження і пропозиції до проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку.**
- ✓ **Усі зауваження і пропозиції до проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду замовником і вносяться ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.**
- ✓ **За результатами розгляду замовник враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє. Пропозиції і зауваження, подані після закінчення встановленого строку, не розглядаються.**

Строк громадського обговорення встановлюється замовником і не може становити менш як 30 днів з дня оприлюднення повідомлення.

Оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку з метою одержання зауважень і пропозицій не виключає можливості проведення в порядку, передбаченому законодавством, громадських слухань, будь-яких інших форм публічного громадського обговорення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку.

Громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки проектів містобудівної документації на місцевому рівні проводиться в порядку, визначеному Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності" для громадського обговорення проектів містобудівної документації на місцевому рівні.

За результатами громадського обговорення замовник готує довідку про громадське обговорення, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції, надані відповідно до цієї статті (або обґрунтовує їх відхилення), а також обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду.

До довідки додаються протокол громадських слухань (у разі проведення) та отримані письмові зауваження і пропозиції. Довідка про громадське обговорення є публічною інформацією та вноситься замовником до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Громадське обговорення в СЕО - як це працює реально

Забудова міського парку

Що планувалось:

- ✓ Будівництво житлового комплексу
- ✓ Частково на території парку
- ✓ Аргумент: розвиток житла

Що відбулося на етапі громадського обговорення

Реакція громадськості:

- ✓ мешканці подали зауваження
- ✓ активісти організували обговорення
- ✓ проведено громадські слухання

Основні аргументи людей:

- ✓ парк = зона відпочинку
- ✓ погіршення якості повітря
- ✓ зростання щільності забудови
- ✓ вплив на здоров'я

Що змінилося після обговорення

Початковий план:

✓ забудова значної частини парку

Після СЕО та обговорення:

✓ забудову зменшено

✓ частину території залишено зеленою

✓ додано рекреаційні зони

✓ обмежено висотність будинків

**Громадське обговорення =
реальний інструмент впливу, а не
формальність**

Консультації з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки

- ✓ Замовник вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки проект документа державного планування, звіт про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про оприлюднення зазначених документів для проведення консультацій з органами.
- ✓ У разі здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації замовник **протягом п'яти робочих днів з дня внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки документів, зазначених у частині першій цієї статті, надсилає органам, графічні матеріали такої містобудівної документації у паперовій формі.**
- ✓ Органи, у строк, **що не перевищує 30 днів з дня внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки документів, надають замовнику свої зауваження і пропозиції шляхом їх внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.**

У разі неподання зауважень і пропозицій протягом строку, передбаченого цією частиною, вважається, що зауваження і пропозиції відсутні.

- ✓ За необхідності органи, **можуть залучати інші** органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування, спеціалістів і науковців до консультацій у строки, які не перевищують строк подання зауважень і пропозицій.
- ✓ Усі зауваження і пропозиції, одержані протягом строку, *підлягають обов'язковому розгляду замовником. За результатами розгляду замовник враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє.*
- ✓ За результатами консультацій замовник готує довідку про консультації, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції, подані відповідно до цієї статті, а також обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду. До довідки додаються отримані письмові зауваження і пропозиції. Довідка про консультації є публічною інформацією та підлягає внесенню замовником до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Консультації з органами влади у СЕО - як це працює

Будівництво промислового заводу

Що планується:

- ✓ Новий завод у промисловій зоні
- ✓ Поруч - річка та житлова забудова

Що відбувається на етапі консультацій

☞ **Замовник:**

- ✓ подає:
 - ✓ проєкт документа
 - ✓ звіт СЕО
- ✓ вносить їх у реєстр

☞ **Органи влади (екологічні, санітарні тощо):**

аналізують:

- ✓ ризики для довкілля
- ✓ вплив на здоров'я
- ✓ відповідність законодавству

Що саме перевіряють органи

Повітря:

- ✓ рівень викидів
- ✓ відповідність нормам

Вода:

- ✓ ризик забруднення річки

Ризики:

- ✓ аварії
- ✓ токсичні речовини

Населення:

- ✓ вплив на здоров'я

Що можуть сказати органи

“Не відповідає вимогам”

- ✓ потрібно змінити проєкт

“Є ризики”

- ✓ додати заходи

“Допустимо”

- ✓ можна реалізовувати

Реальний результат консультацій

✗ Було:

- ✓ скиди без достатнього очищення

Стало:

- ✓ обов'язкова система очищення
- ✓ контроль викидів
- ✓ санітарна зона

ТРАНСКОРДОННІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Транскордонні консультації держави походження

- ✓ Транскордонні консультації держави походження проводяться у випадках, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
- ✓ Якщо органи, вважають, що виконання документа державного планування ймовірно матиме наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, зачепленої держави, вони невідкладно інформують про це орган.
- ✓ Якщо орган, вважають, що виконання документа державного планування ймовірно матиме наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, зачепленої держави, або якщо зачеплена держава цього вимагає, орган, подає зачепленій державі копію проекту документа державного планування разом із звітом про стратегічну екологічну оцінку (або його частину, що не містить інформації, яка становить державну таємницю) та визначає строк, протягом якого зачеплена держава має повідомити про своє бажання (небажання) взяти участь у транскордонних консультаціях. **Такий строк не може становити менш як 30 днів з дня інформування зачепленої держави.**
- ✓ Про необхідність проведення транскордонних консультацій **замовник повідомляється письмово.** Документ державного планування не затверджується (не приймається) до завершення процедури транскордонних консультацій та врахування їх результатів.

- ✓ Якщо зачеплена держава протягом строку, повідомила орган, про своє бажання взяти участь у транскордонних консультаціях, цей орган разом із замовником в узгоджений із зачепленою державою строк проводять консультації щодо можливих транскордонних наслідків виконання документа державного планування та заходів із запобігання, зменшення або пом'якшення таких наслідків. **Для цього орган, разом із замовником та зачеплена держава узгоджують тривалість консультацій, порядок їх проведення, умови перекладу документів, заходи із забезпечення інформування та участі громадськості зачепленої держави.**
- ✓ Після затвердження документа державного планування орган, забезпечує за поданням замовника інформування зачепленої держави з таких питань:
 - 1) зміст затвердженого документа державного планування;
 - 2) інформація про те, яким чином питання охорони довкілля враховані в документі державного планування та яким чином у звіті про стратегічну екологічну оцінку враховано результати консультацій та пропозиції, подані відповідно до цієї статті, а також обґрунтування обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він затверджений, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду;
 - 3) заходи з моніторингу.
- ✓ Замовник забезпечує орган, інформацією, необхідною для виконання вимог цієї статті, у тому числі переклад відповідних документів.

Транскордонні консультації зачепленої держави

У разі якщо орган, отримав **оповіщення від держави походження та вважає**, що виконання документа державного планування, який готується для затвердження на території держави походження, ймовірно матиме наслідки для довкілля України, у тому числі для здоров'я населення, він повідомляє державу походження про своє бажання (небажання) взяти участь у транскордонних консультаціях.

Перед проведенням транскордонних консультацій орган та держава походження узгоджують їхню тривалість, порядок проведення, умови перекладу документів та детальні заходи із забезпечення інформування та участі громадськості України.

За зверненням органу, виконання заходів із забезпечення інформування та участі громадськості України у транскордонних консультаціях забезпечується органами.

Транскордонні консультації у СЕО - як це працює

Будівництво хімічного заводу біля кордону

Що планується:

- Завод у прикордонному регіоні
- Поруч:
 - річка, що тече в іншу країну
 - повітряні потоки у бік кордону

Проблема:

Вплив не обмежується однією країною

- Забруднення повітря може перейти кордон
- Вода переносить токсичні речовини
- Населення іншої держави теж під ризиком

Коли потрібні транскордонні консультації

☞ Якщо:

- ✓ вплив може зачепити іншу країну
- ✓ або інша країна цього вимагає

Як запускається процес

1. Органи визначають ризик

→ “можливий транскордонний вплив”

2. Інформують іншу державу

→ надсилають:

- проєкт
- звіт СЕО

Інша держава вирішує:

- ✓ брати участь
- ✓ відмовитись

Що відбувається далі

Якщо держава погодилась:

- ✓ проводяться консультації
- ✓ обговорюються:
 - ✓ ризики
 - ✓ заходи зменшення
 - ✓ альтернативи

Реальний результат

Було:

- ✓ завод без додаткових обмежень
- ✓ **Стало:**
- ✓ жорсткіші екологічні вимоги
- ✓ додаткові системи очищення
- ✓ контроль викидів

Інформування про затвердження документа державного планування

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це орган.

Моніторинг

Замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, **один раз на рік оприлюднює** його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування (далі - замовник) розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- ✓ виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;
- ✓ запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;
- ✓ виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

- ✓ зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;
- ✓ кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- ✓ кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
- ✓ методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;
- ✓ періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;
- ✓ засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Моніторинг у СЕО - як перевіряють, що все працює

Побудована об'їзна дорога

Що вже сталося:

- дорогу побудовано
- транспорт перенаправлено

☞ СЕО завершена, але робота не закінчується

Що саме контролюють

Повітря:

- ✓ рівень NO_2
- ✓ рівень пилу

Шум:

- ✓ децибели біля житлових будинків

Транспорт:

- ✓ інтенсивність руху
- ✓ зміни потоків

Здоров'я населення:

- ✓ непрямі показники (скарги, статистика)

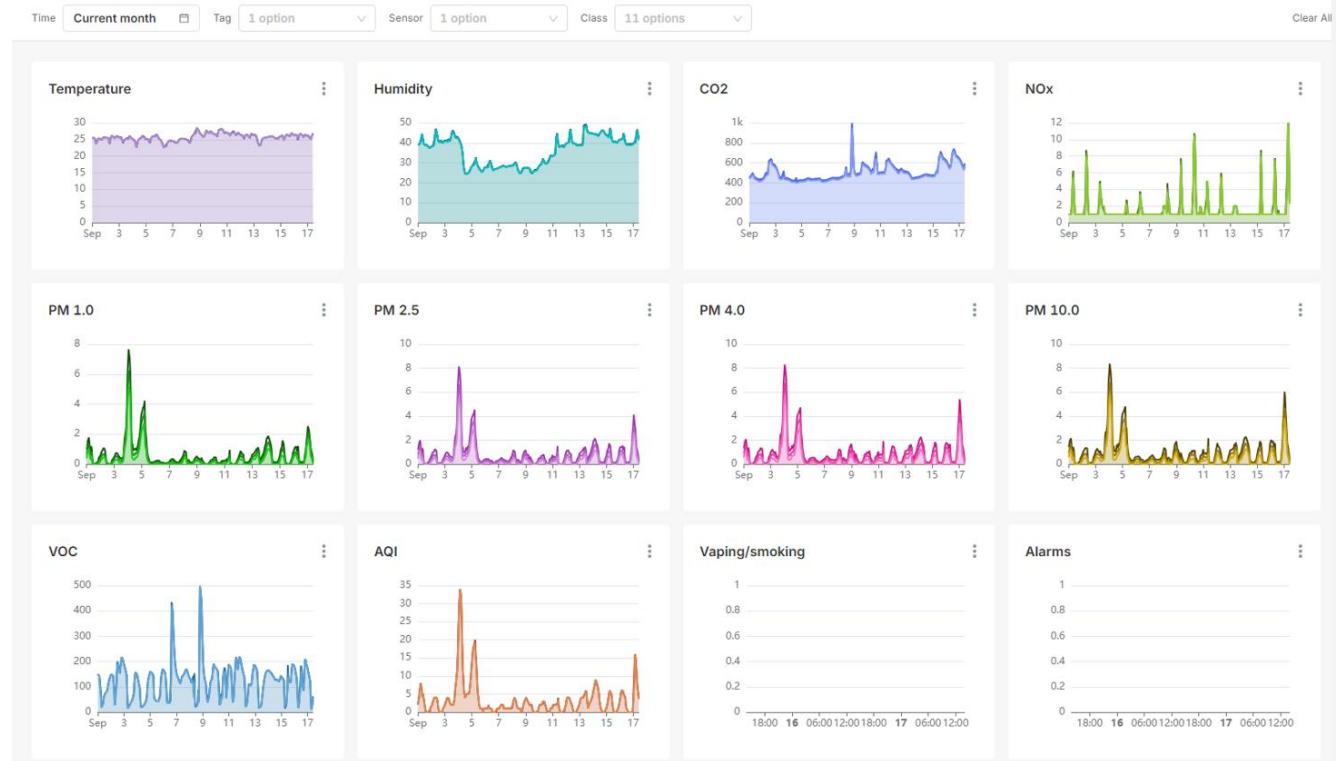
Що може виявитися

Прогноз не справдився:

- ✓ шум вищий, ніж очікували
- ✓ забруднення більше

Нові проблеми:

- ✓ з'явився затор в іншому районі
- ✓ збільшилось навантаження на іншу дорогу

Що роблять у відповідь

Додаткові заходи:

- ✓ встановлюють шумозахисні екрани
- ✓ обмежують швидкість
- ✓ висаджують дерева

**МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ**

НАКАЗ

18.10.2023 № 705

**Про затвердження Методичних рекомендацій щодо
здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної
документації**

Відповідно до [пункту 7](#) частини першої статті 6 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку", [підпункту 40](#) пункту 4 Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 614, **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити [Методичні рекомендації щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації](#), що додаються.
2. Департаменту цифрової трансформації та електронних публічних послуг (Євгенія ПОПОВИЧ) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Олену КРАМАРЕНКО.

Міністр

Р. Стрілець

- ❖ Метою розробки Методичних рекомендацій щодо здійснення СЕО МД є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження МД, включаючи підготовку та врахування звітів про СЕО.
- ❖ СЕО має на меті забезпечити, щоб процес просторового планування максимізував позитивний вплив МД на довкілля, у том числі здоров'я населення та мінімізував негативний вплив.
- ❖ Методичні рекомендації щодо здійснення СЕО МД рекомендуються для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, спеціалістами і науковцями, залученими до консультацій, а також представниками громадськості, які будуть брати участь у СЕО МД.

**Про затвердження Методичних рекомендацій щодо
здійснення стратегічної екологічної оцінки
містобудівної документації**

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0705926-23#Text>